

สรุปผลการสำรวจ

ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับเขื่อนปากมูล ในอำเภอพิบูลมังสาหาร โขงเจียม สิรินคร จังหวัดอุบลราชธานี

โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ

มกราคม 2546

1. วัตถุประสงค์

การสำรวจครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความเดือดร้อนจากการเปิดหรือปิดประตูระบายน้ำเขื่อนปากมูลในกรณีต่าง ๆ และผลกระทบที่ได้รับตลอดจนข้อคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ และตัดสินใจเกี่ยวกับการเปิดหรือปิดประตูระบายน้ำเขื่อนปากมูล

2. กลุ่มรวม

กลุ่มรวมประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในอำเภอพิบูลมังสาหาร อำเภอโขงเจียม และอำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี

3. ระเบียบวิธีการสำรวจ

การสำรวจใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Stratified Three-Stage Sampling โดยมีอำเภอเป็นสตราตัม ซึ่งมีทั้งสิ้น 3 สตราตัม และในแต่ละสตราตัมได้ทำการแบ่งออกเป็น 2 สตราตัมย่อย คือเขตพื้นที่ที่ติดแม่น้ำมูล และเขตพื้นที่ที่ไม่ติดแม่น้ำมูล โดยมีชุมชนอาคาร (ในเขตเทศบาล) และหมู่บ้าน (นอกเขตเทศบาล) เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง คราวเรือนส่วนบุคคลเป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง และสมาชิกที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปเป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่สาม จำนวนประชากรที่ตกเป็นตัวอย่างทั้งสิ้น 3,750 ราย

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีส่งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ไปทำการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกในครัวเรือนตัวอย่าง ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ครัวเรือนละ 1 คน และปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 24 - 26 ธันวาคม พ.ศ. 2545

5. การเสนอผล

เสนอผลการสำรวจในระดับอำเภอในรูปของร้อยละ

6. สรุปผลการสำรวจ

6.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสัมภาษณ์

ผู้ตอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 49.2 เป็นหัวหน้าครัวเรือน ร้อยละ 37.0 เป็นคู่สมรส ร้อยละ 10.3 เป็นบุตร และที่เหลือ ร้อยละ 3.3 เป็นญาติ /ผู้อยู่อาศัย เมื่อพิจารณาตามเพศ ผู้ตอบสัมภาษณ์เป็นชาย ร้อยละ 47.2 เป็นหญิง ร้อยละ 52.8

พื้นที่ที่อยู่อาศัย ผู้ตอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 23.9 เป็นผู้ที่อยู่ติดริมแม่น้ำมูล ร้อยละ 76.1 อาศัยอยู่ไม่ติดริมแม่น้ำมูล และที่ตั้งของอำเภอที่ทำการสำรวจครั้งนี้ อำเภอพิบูลมังสาหารตั้งอยู่เหนือเขื่อน อำเภอโขงเจียมพื้นที่ส่วนใหญ่ตั้งอยู่เหนือเขื่อน ส่วนอำเภอสิรินธร พื้นที่ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ใต้เขื่อน

6.2 อาชีพหลักของครัวเรือน

ประชาชนส่วนใหญ่ระบุว่าครัวเรือน ประกอบอาชีพทำนา ร้อยละ 70.3 รองลงมาคือ ค้าขาย ร้อยละ 7.8 รับจ้างทั่วไป/กรรมกร ร้อยละ 7.0 ทำสวนทำไร่ ร้อยละ 4.0 รับราชการ/ลูกจ้างเอกชน ร้อยละ 4.0 ประมง ร้อยละ 3.6 และที่เหลือร้อยละ 3.3 ประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ เลี้ยงสัตว์ ทอผ้า จักสาน ดอกไม้ประดิษฐ์ เผาถ่าน เป็นต้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายอำเภอ อาชีพที่สำคัญของครัวเรือนในทุกอำเภอ คืออาชีพทำนา รองลงมาในอำเภอพิบูลมังสาหาร คืออาชีพค้าขาย อำเภอสิรินธร คืออาชีพรับจ้างทั่วไป/กรรมกร และอำเภอโขงเจียม คืออาชีพทำการประมง

ตาราง 1 ร้อยละของประชาชน จำแนกตามอาชีพหลัก และอำเภอ

อาชีพหลัก	รวม	อำเภอ พิบูล มังสาหาร	อำเภอ โขงเจียม	อำเภอ สิรินธร
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ทำนา	70.3	77.5	57.0	56.3
ทำสวน/ทำไร่	4.0	0.6	9.6	10.9
ประมง	3.6	1.8	14.6	1.7
รับจ้างทั่วไป/กรรมกร	7.0	4.7	5.4	15.6
ค้าขาย	7.8	8.1	6.5	8.1
รับราชการ/ลูกจ้างเอกชน	4.0	4.4	3.2	3.0
อื่น ๆ	3.3	2.9	3.7	4.4

6.3 ผลกระทบจากเขื่อนปากมูล

ประชาชนส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 83 ขึ้นไป ระบุว่า ไม่ได้รับผลกระทบหรือมีสภาพเหมือนเดิม ในเรื่องการดำรงชีวิต/ความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อม การประกอบอาชีพ ภาวะน้ำท่วม การท่องเที่ยว และการคมนาคม

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของผู้ที่เห็นว่าดีขึ้น และแย่ลง พบว่าการดำรงชีวิต/ความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ และภาวะน้ำท่วม มีประชาชนระบุว่าแย่ลง มากกว่า ดีขึ้น ส่วนเรื่องผลกระทบด้านสภาพแวดล้อม การท่องเที่ยว และการคมนาคม มีประชาชนที่เห็นว่าดีขึ้น มากกว่า แย่ลง

อย่างไรก็ดี ปรากฏว่าผู้ที่อาศัยอยู่ติดริมแม่น้ำ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบอาชีพประมง ระบุว่าได้รับผลกระทบแย่ลงในเรื่องการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิต/ความเป็นอยู่ ภาวะน้ำท่วม และสภาพแวดล้อม สูงถึงร้อยละ 54.8 45.1 31.1 และ 30.5 ตามลำดับ

ตาราง 2 ร้อยละของประชาชน จำแนกตามความคิดเห็น เกี่ยวกับผลกระทบจากเขื่อนปากมูลในเรื่องต่าง ๆ

ผลกระทบจาก เขื่อนปากมูล	รวม	ดีขึ้น	เหมือน เดิม	แย่ลง
รวม				
• การดำรงชีวิต/ความเป็นอยู่	100.0	5.8	85.2	9.0
• สภาพแวดล้อม	100.0	6.1	89.1	4.8
• การประกอบอาชีพ	100.0	6.0	83.8	10.2
• ภาวะน้ำท่วม	100.0	2.5	85.1	12.4
• การท่องเที่ยว	100.0	6.1	91.9	2.0
• การคมนาคม	100.0	13.2	83.9	2.9
กลุ่มอาชีพประมง				
• การดำรงชีวิต/ความเป็นอยู่	100.0	9.2	45.7	45.1
• สภาพแวดล้อม	100.0	10.1	59.4	30.5
• การประกอบอาชีพ	100.0	11.3	33.9	54.8
• ภาวะน้ำท่วม	100.0	1.9	67.0	31.1
• การท่องเที่ยว	100.0	12.1	80.5	7.4
• การคมนาคม	100.0	24.1	65.3	10.6

6.4 ความเดือดร้อนที่ได้รับจากการเปิด-ปิดเขื่อนปากมูล

ผลการสำรวจพบว่าประชาชนในทุกอำเภอ ทั้งที่อาศัยอยู่ติดริมน้ำ หรือไม่ติดริมน้ำ และในทุกกลุ่มอาชีพ ระบุว่า การเปิด-ปิดประตูระบายน้ำเขื่อนปากมูล โดยการเปิด 4 เดือน และเปิด 5 เดือนจะเป็นกรณีที่ดีที่สุดที่สุด เพราะจะทำให้มีผู้ได้รับความเดือดร้อนน้อยที่สุด คือ ประมาณร้อยละ 2.3 และ 2.4 ตามลำดับ

ตาราง 3 ร้อยละของประชาชน จำแนกตามการได้รับความเดือดร้อนจากการเปิด-ปิดประตูระบายน้ำในกรณีต่างๆ

การเปิด-ปิดประตูระบาย น้ำเขื่อนปากมูล	รวม	เดือดร้อน	ไม่ เดือด ร้อน
ปิดตลอดปี	100.0	21.1	78.9
เปิดตลอดปี	100.0	19.2	80.8
เปิด 4 เดือน (ก.ค. - ต.ค.)	100.0	2.3	97.7
เปิด 5 เดือน (ก.ค. - พ.ย.)	100.0	2.4	97.6
เปิด 8 เดือน (เม.ย. - พ.ย.)	100.0	3.0	97.0

6.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการเปิด-ปิดเขื่อนปากมูล

แนวทางการเปิด-ปิดเขื่อนปากมูลที่เหมาะสม และเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม และคนส่วนใหญ่มากที่สุด ในภาพรวมประชาชนร้อยละ 23.9 เห็นว่าควรเปิดประตูระบายน้ำ 4 เดือน คือช่วงฤดูฝน เดือน ก.ค. - ต.ค. สูงสุด

เมื่อพิจารณาตามพื้นที่ที่อยู่อาศัย อำเภอและอาชีพ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่เห็นควรให้มีการเปิด-ปิดประตูระบายน้ำ สรุปได้ดังนี้

พื้นที่อยู่อาศัย

- ดิตริมแม่น้ำมูล เห็นควรเปิด 4 เดือน (41.2%)
- ไม่ดิตริมแม่น้ำมูล แล้วแต่รัฐบาลเห็นควร (22.5%)

อำเภอ

- พิบูลมังสาหาร แล้วแต่รัฐบาลเห็นควร (22.3%)
เห็นควรเปิด 4 เดือน (22.1%)
- โขงเจียม เห็นควรเปิด 4 เดือน (29.4%)
- สิรินคร เห็นควรเปิด 4 เดือน (25.5%)

อาชีพ

- ทำนา เห็นควรเปิด 4 เดือน (23.9%)
- ทำสวน/ทำไร่ เห็นควรปิดตลอดปี (17.5%)
เห็นควรเปิด 4 เดือน (17.0%)
- ประมง เห็นควรเปิด 4 เดือน (28.2%)
-
- รับจ้างทั่วไป/กรรมกร
แล้วแต่รัฐบาลเห็นควร (20.6%)
เห็นควรเปิด 4 เดือน (20.1%)
- ค้าขาย เห็นควรเปิด 4 เดือน (25.8%)
- รับราชการ/ลูกจ้างเอกชน
เห็นควรเปิด 4 เดือน (28.5%)

ตาราง 4 ร้อยละของประชาชน จำแนกตามแนวทางเกี่ยวกับการเปิด-ปิดประตูระบายน้ำในกรณีต่างๆ และพื้นที่ที่อยู่อาศัย

แนวทางการเปิด-ปิดประตูระบายน้ำเขื่อนปากมูล	รวม	พื้นที่ดิตริมแม่น้ำมูล	พื้นที่ไม่ดิตริมแม่น้ำมูล
รวม	100.0	100.0	100.0
ปิดตลอดปี	6.8	6.1	7.1
เปิดตลอดปี	6.6	12.4	4.8
เปิด 4 เดือน (ก.ค. - ต.ค.)	23.9	41.2	18.4
เปิด 5 เดือน (ก.ค. - พ.ย.)	5.5	4.0	6.0
เปิด 8 เดือน (เม.ย. - พ.ย.)	7.5	4.6	8.4
แล้วแต่รัฐบาลเห็นควร	19.1	7.7	22.5
เปิด-ปิดให้เป็นเวลาเพื่อปล่อยน้ำให้ระบบ	13.7	16.9	12.7
เปิดช่วงเวลาปลาวางไข่	4.5	5.3	4.3
ไม่แสดงความคิดเห็น	12.4	1.8	15.8